

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

VII. Crucis & Euangelicæ paupertatis studium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

CAPVT VII.

Crucis & Evangelicæ paupertatis studium.

VITÆ quoque asperitas, integritatis custos, in Xaueio eximia fuit. Namque & ad edomandam lasciuientem aetatem (vt antea dictum est) nudos artus funiculis sæpe ac diu constrictos habuit, cum acri sensu doloris; & in omni vitam frequentibus ieiuniis, tum crebris verberationibus corpus afflictauit suum.

Victus tenuitas.

Victus tenuis semper, ac parabilis, isque aut precario quæsitus, aut elemosinarum nomine vltro delatus. Cæterum foris apud alienos cœnans, Christo auctore, promiscuè comedebat quæcunque apponebantur: ita nec molestus erat hospitibus; & singularem illam suam abstinentiam occultans, deinde hospitalis mensæ lautitiam priuata victus duritie vindicabat. Omnino cibi potionisque modus naturali desiderio finitus, non voluptate. Mos illi erat semel dumtaxat in die cibum, & vnius ferme generis, capere, qui non tam delectaret palatum, quam sustineret naturam. Cibus quemcunque occupatus parasset, satiabat. Carnem ac vi-

Cibum sumit semel in die.

nisi rarò admodum gustabat, nisi apud
 conuiuas hospitesque. ne pane quidem
 ipso (etiam si supeteret) explebat famem.
 In Meacensi itinere sanè longo, impedi-
 toque; oryza assa perpetuò vixit. Quamdiu
 autem in Iaponia versatus est, adeò in-
 fuis Iaponum cibus, insolitaque fruga-
 litate afflueuit, vt Goam deinde reuersus,
 nostratum pristinorumque ciborum gu-
 stum haberet nullum. Vino multos ab-
 stinuit annos, quoad affecta ætas & la-
 boribus attenuata valetudo subegit adhi-
 bere paululum vini bene diluti. Itaque
 cum ad eum in Comorinensi promonto-
 rio versantem Alphonsus Sosa, Indiæ Præ-
 tor, duos vini cados dono misisset; id ipsū
 vinum Xauerius ingustatum dispertiuit
 pauperibus. Iam lectuli molitiem ita non
 amabat, vt, quicumque locus ad cubandū
 aptus videretur, illi esset pro lectulo. Ita-
 que ei sæpissime humus (quod in Promō-
 torio Comorino, in Moluco, in Iaponia
 solenne fuit) nuda, inquam, humus cu-
 bile præbuit. In naui aut asseres, aut an-
 chorarij funis volumina, stratū dederunt.
 Si qua lectuli esset facultas, eam ferme o-
 mitebat, ægris suapte sponte concedens.
 Atque etiam in ora Comorinensi, vt libe-
 ritus cubaret humi, culcitram cum ceruica-
 li ad se ab Indiæ Prætoris missam donauit
 2gro-

*Vino ab-
stinuit.*

*Humi cu-
bitabat.*

*Mortifica-
tio animi,
suiq; victo-
ria.*

*Victoria
sui in par-
uis rebus.*

*Idem sem-
per vultu.*

*Mortifica-
tio animi.*

ægrotis. Terrestria itinera, quamquam sæpe esset equi copia, ferè confecit pedes, idque etiam in Iaponia, vbi passim cum saxis, niue, glacie, torrentibus erat luctandum. Verùm nihil antiquius illi fuit, quàm vt cupiditates, motusque animi abhorrentes à ratione atque honestate, quàm maximè frangeret, seque ipsum (quod difficillimum ac pulcherrimum victoriae genus est) omnibus in rebus penitus vinceret. Argumento est quòd Venetiis valedudinario insanabilium inseruiens (vt supra ostendimus) in vlceroso homine, à quo animus abhorreret, in perpetuum se ipse vicit. Socios autem identidem admonèbat, vt semet paruis in rebus vincere assuescerent; ita demum magnorum certaminum fore victores. Itaque ipse hanc, quam aliis præcipiebat, rationem secutus, omnes animi motus domitos compressosque in sua ditione ac potestate habuit. Hinc illa perpetua mentis tranquillitas, & idem semper vultus. Quòd si quādo vitium aliquod aut delictum grauius incusandum erat, seueritatem velut reprehensionis aculeum ita sumebat, vt sub obiurgationem, quasi persona deposita, ad pristinam comitatem ac facilitatē rediret. Cæterùm illi animi moderatio afflictatione corporis potior erat. Prauos quippe

quippe atque impotentes animi motus
 maximè domandos ratus, eò referendam
 esse censebat corporis vexationem, vt ex-
 terna mortificatio interiorem iuuaret.
 Quocirca ea maximè mortificationum
 genera probabat, quibus interiores sen-
 tus perfringerentur, acueretur virtus pie-
 tasque. Ira perinde potens fuit, quasi ne-
 sciret irasci. Eximia eius mansuetudo cū
 sæpe alibi, tum verò Malacæ spectaculo
 fuit, vbi cum insana Præfecti vr̄bis inso-
 lentia certauit. Nam cū ille Sinica le-
 gatione per summam iniuriam intercepta
 (vt ante docuimus) impudenter æque &
 obstinatè egregios Francisci conatus Eu-
 angelijque impediret eursum; tanta Xa-
 uerij extitit lenitas, vt demum temerario
 homini ac vesano Pontificalis excommu-
 nicationis fulmen intentans, Nuncius A-
 postolicus supplicem Episcopi Vicarium
 ad eum sæpius allegarit. Crederes Fran-
 ciscum non accepisse iniuriam, sed fecis-
 se; & vulnus deprecari potius, quàm mi-
 nari. In grauisimis verò contumeliis, æ-
 rumnis, & vexationibus nunquam de-
 quopiam querebatur, sed pro vexatori-
 bus suis orabat numen, vt eos misericor-
 diâ potius exciperet, quam diuinæ refer-
 uaret iustitiæ. Itaque illo ipso tempore à
 Malacensis Præfecti emissariis vltro omni

Ira potens.

*Orat pro
 inimicis.*

Z

con-

*Paupertatis
Euāgelica
studium.*

contumeliarum genere appetitus, pro importunissimo homine quotidie fecit dandum, ne, qui semel ruere cœperat, interiret. Haud minor emicuit in eo voluntariæ paupertatis amor, quam animi moderatio. Nam diu multumque meditatus egestatem Christi, *qui propter nos egenus factus est, cum esset dives*, Evangelicam paupertatem vnicè dilexit: utique cum quotidie magis eum usus doceret, quam opulenta foret eiusmodi paupertas, quæ animum anxiiis curis solutum ac liberum cælestibus affatim ditaret bonis, efficeretque ut nihil habenti nihil deesset. Quocirca ferè etiam in Goano Collegio, vbi vltro omnia suppetebant, mendicatio vitavit cibo. Nec terrà solùm, sed etiam mari, sine viatico & comœatu iter fecit. Eximie illius paupertatis exempla tota illius suppeditat vita. Atque, ut minùs illustria fileantur, subeat animum memoria profectionis Indicæ ex Lusitania, cum Magistratibus regiis Regis imperio etiam atque etiam instantibus, præter centonem aduersus Bonæ spei promontorium, antarctis frigoribus infame, paucosque necessarios libellos, accepit nihil. In ipsa verò naui nullis neque primariorum hominum, nec Prætoris ipsius precibus deduci à precatio victu vestituque potuit.

Quip-

Quippe non solum alimenta, sed etiam calceos, indusia, cæteraque necessaria à militibus classariis Christi nomine mendicare, quàm à Prætore Prætorisue comitibus ultro oblata accipere malebat. tanta erat dulcedo Evangelicæ paupertatis. Indico itineri haud absimilis fuit Comorinensis profectio, solis ocreis contenta. Cæterum vestitu erat Franciscus cultuque corporis vulgari. Pannosus ex Vrbe in Lusitaniam, atque inde in Indiam perrexit. In India honesto vestitu, qui offerebatur, repudiato, cannabinam adamavit tunicam sine pallio, veritus ne splendorem habitus (vt sit) aliqua animi elatio sequeretur. Francisci toga detrita vsu iam erat laceraque. amici nouam ei offerebant. at ille, sua paupertate se inuolens, nunquam passus est veterem sibi detrahi, vt indueret nouam. Itaque missus ab eis, qui intempesta nocte dormienti XAVERIO laceram vestem auferret, nouamque eius substitueret loco. Ille ante lucem surgens, quam reperit vestem induit pro sua: eaque indutus deinde prodiit in publicum, nihil penitus benignam amicorum fraudem sentiens. Erat forma nouæ togæ longè alia quàm veteris. Ergo eodem die cum apud Franciscum Papiam, aliosque

Togam detritam præfert nouam.

amicos rei concios, cœnaret; illi velut admirabundi super cœnam, quidnam illud vestimenti esset, per iocum rogitare cœperunt. Tum demum Xaverius togæ aduertit animum. Vt verò oculis manibusque nouam esse persensit, obstupuit scilicet. mox fraude intellecta subridens ait, nimirum alienum illum vestitum aliis conuenire, non sibi. Subinde autem summis precibus eos tandem exorauit, vt subductam togam redderent, subiectam reciperent. Igitur summa Iaponiæ frigora, quanquam sæpe algens ac tremens, consueta in toga tolerauit. Ex Iaponia porrò cum egregiis paupertatis insignibus, galero obsoleto, subuecula detrita, tunica lacera, variisq; temere assutis panis deformata, de luxu quodammodo triumphans reuertit Goam. Quàm libenter autem paupertatis incommoda subierit, quantopere in omnium rerum angustiis tanquam in cœlestibus deliciis gestire sit solitus, facile intelligi potest ex clausula eius epistolæ, quam ex Maurica misit ad socios Romanos: vbi regionem illam describens, cùm omnibus eam victus vitæque commodis carere dixisset, affirmat nunquam aliàs maiores ac liquidiores diuinitus se hausisse voluptates. In literis quoque quas ad Goanos socios ex
Iapo-

Iaponia misit, Quæso vos, inquit, fratres
 carissimi, vt me in agendis Deo gratiis
 pro tanto beneficio adiuuetis. Iam singu-
 lari Dei munere in Iaponiam perueni-
 mus, vbi summa est rerum omnium ino-
 pia. quod equidem in maximis diuinæ
 prouidentix beneficiis numero: namq;
 aliis in locis ciborum commodorumque
 copia plerumque homines inuitat ad ef-
 frenatas corporum cupiditates explen-
 das. Itaque & eorum animi, Euangelicæ
 paupertatis expertes, cælestium donorū
 deliciarumque inopiâ laborant; & sæpe
 etiam corpora, morbis aliisq; incommo-
 dis afflictâ, haud leues breuesque intem-
 perantiæ luunt pœnas.

CAPVT VIII.

Obedientia & humilitas.

NE c se cæterarum rerum facultate
 magis quàm sua libertate arbitrioq;
 abdicauerat, in quo summa obedientiæ
 la⁹ cernitur. Quæ virtus præcipuū Socie-
 tatis IESV decus in Francisco inde vsque
 ab initio maximè enituit; cùm ab Igna-
 tio missus in Indiam est. Satis constabat,
 nauigationem Indicam non minùs peri-
 culosam esse, quàm longinquam. Et So-
 cietas,